

Dosarul nr. 2ra-1548/2018

prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (V. Hadîrca)
instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna, V. Sîrbu, V. Mihaila)

DECIZIE

14 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Iulia Sîrcu
Dumitru Visternicean
Nicolae Craiu
Dumitru Mardari
Galina Stratulat

examinând recursurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Iuri Sorochin,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Iuri Sorochin împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 16 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, admis apelul declarat de Iuri Sorochin, casată hotărârea din 25 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani și emisă o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 29 iulie 2016 Iuri Sorochin a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a indicat că la 16 decembrie 2010, a depus la Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, acțiunea civilă împotriva Comisiei de licențiere a profesiei de avocat de pe lângă Uniunea Avocaților din Republica Moldova cu privire la contestarea hotărârilor Comisiei de licențiere a profesiei de avocat, admiterea în profesia de avocat.

A specificat că, examinarea cauzei până în prezent nu a fost încheiată, ultimul document pronunțat este încheierea emisă de către Curtea Supremă de Justiție din 22 iunie 2016, prin care cererea de revizuire declarată de Agentul guvernamental, Marin Gurin a fost admisă.

A opinat că examinarea cauzei a durat mai mult de șase ani, necătând la faptul

că cauza a fost examinată în procedură de contencios administrativ, care este o procedură specială și presupune termeni de judecare a cauzei foarte restrânși.

Reclamantul consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei menționate, i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, protejat de prevederile Constituției Republicii Moldova, a Legii nr.87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, dar și paragraful 1 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului.

A afirmat că, după ce a fost admisă cererea de revizuire depusă de Agentul guvernamental, Curtea Supremă de Justiție a numit ședința pentru data de 13 iulie 2016, 27 iulie 2016 și ultima ședința numită pentru data de 21 septembrie 2016.

În acest context, a indicat că acțiunile și inacțiunile instanțelor de judecată se încadrează în prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și se încalcă dreptul său la judecarea în termen rezonabil a cauzei.

A solicitat reclamantul constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral în mărime de 50 000 de euro.

Ulterior, la 24 mai 2017, Iuri Sorochin a înaintat cerere de completare a acțiunii, prin care a solicitat și încasarea din contul pârâtului a cheltuielilor de judecată în suma totală de 11 471,95 de lei (f.d.73, vol.I).

Prin hotărârea din 25 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, acțiunea depusă de Iuri Sorochin a fost admisă parțial, fiind constatată încălcarea dreptului lui Iuri Sorochin la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de Iuri Sorochin împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, intervenient accesoriu Ministerul Justiției cu privire la anularea parțială a hotărârii, recunoașterea susținerii cu succes a examenului și obligarea de a elibera licența de avocat și încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Iuri Sorochin cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate suma de 10 000 de lei, cu titlu de cheltuieli poștale suma de 258,15 lei, cu titlu de taxă de stat pentru eliberarea copiilor suma de 12 lei, cu titlu de cheltuieli pentru efectuarea copiilor suma de 23 de lei, cu titlu de cheltuieli pentru întocmirea procurei suma de 50 de lei. În rest acțiunea a fost respinsă, ca neîntemeiată.

La data de 29 mai 2017 Ministerul Justiției a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 25 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

La 05 iunie 2017 Iuri Sorochin a declarat apel împotriva hotărârii din 25 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, solicitând admiterea apelului, casarea în parte a hotărârii instanței de fond cu emiterea în partea dată a unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 16 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției, s-a admis apelul declarat de Iuri Sorochin, s-a casat

hotărârea din 25 mai 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani și s-a emis o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii; s-a constatat încălcarea dreptului lui Iuri Sorochin la judecarea în termen rezonabil a cauzei la cererea de chemare în judecată depusă de Iuri Sorochin împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, intervenient accesoriu Ministerul Justiției cu privire la anularea parțială a hotărârii, recunoașterea susținerii cu succes a examenului și obligarea de a elibera licența de avocat și s-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Iuri Sorochin prejudiciul moral în mărime de 50 000 de lei; în rest acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

La 22 iunie 2018 Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei din 16 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată, sau modificarea deciziei instanței de apel în sensul constatării încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei drept o satisfacție echitabilă suficientă a prejudiciului moral suportat.

În motivarea recursului Ministerul Justiției a indicat că consideră neîntemeiată decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, deoarece instanțele nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante soluționării cauzei, precum și și-au bazat soluția pe fapte neprobate.

A relatat că instanța de apel a dispus eronat încasarea prejudiciului moral în mărime de 50 000 de lei, deoarece în speță nu există careva motive de tergiversare a examinării cauzelor civile, or, toate amânările ședințelor de judecată ce au avut loc sunt perfect explicate și motivate.

A mai remarcat că prejudiciul urmează a fi privit ca o compensare și nu ca o obținere a unor foloase necuvenite din bugetul de stat.

La 16 iulie 2018 Iuri Sorochin a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 16 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acesteia, casarea parțială a hotărârilor judecătorești cu emiterea în parte a unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului a indicat dezacordul parțial cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, menționând că consideră întemeiată și pasibilă de a fi admisă integral de către instanță pretenția recurentului Iuri Sorochin cu privire la acordarea prejudiciului moral, dat fiind faptul că s-a stabilit tergiversarea examinării cauzei și s-a constatat încălcarea dreptului recurentului la judecarea în termen rezonabil a cauzei.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 16 mai 2018, dar date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurenți la dosar lipsesc.

Astfel, recursurile declarate la 22 iunie 2018 și 16 iulie 2018, sunt în termen.

Prin încheierea din 03 octombrie 2018 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursurile admisibile și a decis examinarea acestora în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursurile declarate de Iuri Sorochin și Ministerul Justiției și va casa decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445, alin. (1), lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele cauzei, în special din Raportul privind modul de respectare a termenului rezonabil din 18 octombrie 2016 prezentat de către Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău Ministerului Justiției, rezultă că la 16 decembrie 2010, Iuri Sorochin a depus la Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău cerere de chemare în judecată împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova cu privire la anularea parțială a hotărârii Comisiei de licențiere a profesiei de avocat nr. 19 din 15 noiembrie 2010 în partea ce se referă la sine, anularea hotărârii Comisiei de licențiere a profesiei de avocat nr.21 din 23 noiembrie 2010, recunoașterea susținerii de către el a probei a treia a examenului de licențiere a profesiei de avocat și obligarea Ministerului Justiției de a-i elibera licența de avocat.

Prin hotărârea din 04 martie 2011 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău a fost admisă acțiunea, fiind anulată parțial hotărârea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat a Baroului Avocaților din Republica Moldova nr.19 din 15 noiembrie 2010 în partea neadmiterii candidatului Iuri Sorochin în etapa a treia a examenului în profesia de avocat ca ilegală; a fost admis Iuri Sorochin în profesia de avocat, ca candidat care a susținut a treia etapă a examenului de calificare a profesiei de avocat, cu punerea în executare a hotărârii în cauză în sarcina Ministerului Justiției și servește temei de eliberare lui Iuri Sorochin a licenței pentru exercitarea profesiei de avocat.

Prin decizia din 28 septembrie 2011 a Curții de Apel Chișinău a fost admis recursul declarat de Baroul Avocaților din Republica Moldova, casată hotărârea din 04 martie 2011 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău și restituită cauza spre rejudecare în prima instanță.

Prin hotărârea din 24 aprilie 2012 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău a fost admisă parțial cererea depusă de Iuri Sorochin, fiind anulată în parte hotărârea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat nr.19 din 15 noiembrie 2010, prin excluderea din pct.II al hotărârii în partea neadmiterii reclamantului la a treia etapă a examenului de calificare în profesia de avocat; a fost obligată Comisia de licențiere a profesiei de avocat să admită reclamantul la etapa examenului de calificare în profesia de avocat (proba verbală); a fost anulată hotărârea nr.21 din 23 noiembrie 2010 a Comisiei de licențiere a profesiei de avocat a Uniunii Avocaților din Republica Moldova. În rest, acțiunea a fost respinsă ca nefondată.

Prin decizia din 25 octombrie 2012 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea de recurs depusă de Iuri Sorochin și menținută hotărârea din 24 aprilie 2012 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău.

Prin încheierea din 18 iunie 2013 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Iuri Sorochin împotriva deciziei din 25 octombrie 2012 a Curții de Apel Chișinău.

Prin decizia din 16 octombrie 2013 a Curții Supreme de Justiție a fost respins recursul declarat de Iuri Sorochin și menținută încheierea din 18 iunie 2013 a Curții de Apel Chișinău.

Prin încheierea din 22 iunie 2016 a Curții Supreme de Justiție a fost admisă cererea de revizuire depusă de agentul guvernamental, casată decizia din 16 octombrie 2013 cu reținerea cauzei în Curtea Supremă de Justiție pentru rejudecarea recursului declarat de Iuri Sorochin împotriva încheierii din 18 iunie 2013 a Curții de Apel Chișinău.

Prin încheierea din 21 septembrie 2016 a Curții Supreme de Justiție a fost admisă cererea de recurs depusă de Iuri Sorochin, casată încheierea din 18 iunie 2013 a Curții de Apel Chișinău, decizia din 25 octombrie 2012 a Curții de Apel Chișinău, hotărârea din 24 aprilie 2012 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, decizia din 28 septembrie 2011 a Curții de Apel Chișinău și a fost menținută hotărârea din 04 martie 2011 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău; a fost recunoscută violarea drepturilor lui Iuri Sorochin garantate de art.6 paragraful 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și art.1 din Protocolul nr.1 la Convenție; a fost încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Iuri Sorochin cu titlu de satisfacție echitabilă pentru violarea constatată suma de 20 000 de lei.

Înaintând acțiune în judecată împotriva Ministerului Justiției, Iuri Sorochin a solicitat constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, repararea prejudiciului moral în mărime de 50 000 de euro și încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 11 471,95 de lei.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a ajuns la concluzia admiterii parțiale a acțiunii, fiind constatată încălcarea dreptului lui Iuri Sorochin la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de Iuri Sorochin împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, intervenient accesoriu Ministerul Justiției cu privire la anularea parțială a hotărârii, recunoașterea susținerii cu succes a examenului și obligarea de a elibera licența de avocat și încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Iuri Sorochin cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate suma de 10 000 de lei, cu titlu de cheltuieli poștale suma de 258,15 lei, cu titlu de taxă de stat pentru eliberarea copiilor suma de 12 lei, cu titlu de cheltuieli pentru efectuarea copiilor suma de 23 de lei, cu titlu de cheltuieli pentru întocmirea procurei suma de 50 de lei. În rest acțiunea a fost respinsă, ca neîntemeiată.

Judecând apelurile declarate, instanța de apel a respins apelul Ministerului Justiției, a admis apelul lui Iuri Sorochin, a casat hotărârea din 25 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani și a emis o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii; a fost constatată încălcarea dreptului lui Iuri Sorochin la judecarea în termen rezonabil a cauzei la cererea de chemare în judecată depusă de Iuri Sorochin împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, intervenient accesoriu Ministerul Justiției cu privire la anularea parțială a hotărârii, recunoașterea susținerii cu succes a examenului și obligarea de a elibera licența de

avocat și încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Iuri Sorochin a prejudiciului moral în mărime de 50 000 de lei.

Instanța de recurs menționează, însă, că o astfel de soluție vine în contradicție cu normele de drept procedural.

În susținerea opinei date se vor reține prevederile art.373 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care stabilesc că, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În conformitate cu art.373 alin. (6) din Codul de procedură civilă, apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepția cazurilor când consimte și când hotărârea este atacată și de alți participanți la proces.

Raportând prevederile citate la actele cauzei, se atestă că hotărârea din 25 mai 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani prin care a fost constatată încălcarea dreptul lui Iuri Sorochin la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile la acțiunea lui Iuri Sorochin împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, intervenient accesoriu Ministerul Justiției cu privire la anularea parțială a hotărârii, recunoașterea susținerii cu succes a examenului și obligarea de a elibera licența de avocat și încasate parțial cheltuielile de judecată, a fost atacată cu apel atât de Iuri Sorochin cât și de Ministerul Justiției.

Prin decizia din 16 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, apelul Ministerului Justiției a fost respins, apelul lui Iuri Sorochin a fost admis, a fost casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre prin care s-a constatat încălcarea dreptul lui Iuri Sorochin la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile la cerea de chemare în judecată depusă de Iuri Sorochin împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, intervenient accesoriu Ministerul Justiției cu privire la anularea parțială a hotărârii, recunoașterea susținerii cu succes a examenului și obligarea de a elibera licența de avocat și a fost încasat doar prejudiciul moral.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit reține că instanța de apel prin decizia adoptată la 16 mai 2018 a creat apelantului în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, având în vedere că a respins apelul declarat de Ministerului Justiției și a admis apelul declarat de Iuri Sorochin.

În această ordine de idei, se atestă că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte certitudinea adoptării soluției la care s-a ajuns, având o motivare superficială, chiar contradictorie, fără a fi abordate toate aspectele importante în speță, respectiv instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

În concluzie și în sensul art. 6 alin. (1) din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

Față de cele de precedent, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile declarate de Iuri Sorochin și Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a casa integral decizia instanței de apel și de a remite cauza spre rejudecare în instanța de apel, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând cauza, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admit recursurile declarate de Iuri Sorochin și Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se casează decizia din 16 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Iuri Sorochin împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac

Președintele ședinței,
judecătorul

Iulia Sîrcu

judecătorii

Dumitru Visternicean

Nicolae Craiu

Dumitru Mardari

Galina Stratulat